

Бернадоти – королі Швеції, нащадки князів Острозьких

Ведучий рубрики **Микола МАНЬКО**, заступник директора з наукової роботи Державного історико-культурного заповідника м. Острога

Двісті років тому – 5 лютого 1818 року – помер король Швеції (у 1809 – 1818 рр.) і Норвегії (у 1814 – 1818 рр.) Карл XIII (1748 – 1818 рр.) із династії Голштейн-Готторпів. До цієї ж династії, що була молодшою гілкою німецько-данського

Дому Ольденбургів, належали всі російські імператори від Петра III до Миколи II, хоча вони продовжували іменувати себе Романовими – як нащадки старшої дочки Петра I Анни.

На об'єднані державною унією шведський і норвезький престол зійшов спадкоємець і прийомний син бездітного покійного короля Карл XIV Юхан. Він започаткував нову королівську династію Бернадотів, яка відтоді 200 років володарює в Швеції. На протязі 1818 – 1905 рр. її представники займали і престол Норвегії.

Доля засновника цієї династії небуденна і для тих бурхливих часів. Жан Батіст Жюль Бернадот народився 26 січня 1763 року на півдні Франції в заможній родині королівського адвоката, який, однак, не мав прав дворянства. Юнак вчився на правника, але в 17-річному віці поступив на військову службу. Спочатку його кар'єра йшла дуже повільно: лише через 8 років він став сержантом, а офіцерські посади тоді були зарезервовані для кандидатів із дворян. Шлях до армійських висот, а згодом і до високої політики, йому відкрила Велика французька революція. Його непогана освіта, військові здібності, особиста хоробрість, відданість справі революції були високо оцінені. 1790 р. Бернадот був молодшим лейтенантом, а 1794 р. – вже дивізійним генералом. Є легенда, що, коли він помер (вже королем), при бальзамуванні його тіла знайшли татуювання французькою мовою «Смерть королям». Насправді руку шведського монарха прикрашав не такий крово-

жерний напис часів його служіння революції: «Хай живе республіка».

З 1797 р. генерал Бернадот співпрацює з іншим революційним генералом Франції більш високого польоту – Наполеоном Бонапартом, навіть одружується на його колишній нареченій Дезіре Кларі – майбут-

ній королеві Швеції та Норвегії. На сестрі Дезіре одружився брат Наполеона Жозеф Бонапарт, що з волі брата почергово займав престолі Неаполя та Іспанії.

З іменем Бернадота пов'язано ряд блискучих перемог французької зброї над пруськими, австрійськими, російськими, англійськими, шведськими військами. 1804 р. він став

одним із маршалів Франції. В той же час Наполеон постійно і не безпідставно підозрював свояка у неояльності і змовах проти імператора.

У 1806 р. маршал Бернадот взяв у полон більше 1000 шведів, до яких поставився надзвичайно гуманно і врятував їм

життя. Це зробило його ім'я дуже авторитетним у Швеції. І коли 1810 року шведський парламент (риксдаг) обирав спадкоємця своєму бездітному монарху, корону було запропоновано знаменитому французькому маршалу за умови, що той прийме лютеранство. Бернадот погодився, а ім-

ператор Франції тим часом звільнив суперника і свояка зі служби. В тому ж 1810 р. Бернадот був всиновлений королем Карлом XIII і вступив в обов'язки регента Шведського королівства, його головнокомандувача і фактичного правителя.

У 1812 р. Бернадот розірвав стосунки із Францією, уклав союз з Англією і Росією. А 1813 – 1814 рр. на чолі шведських військ воював проти Наполеона і вчорашніх побратимів по зброї. За це Швеція на правах уні отримала під

свою владу Норвегію.

5 лютого 1818 р. Карл XIV Юхан після смерті прийомного батька вступив на престол і успішно володарював до кінця своїх днів (помер він 8 березня 1844 р.), заклавши основи нейтралітету Швеції, який вона зберігає і досьогодні.

Після нього престол успадкував народжений, як і батько, у Франції єдиний син Оскар, який королював з 1844 по 1859 рр. 1823 р. він, ще спадкоємець трону, одружився з принцесою Жозефіною Лейхтенберзькою – дочкою Євгенія Богарне (пасинка Наполеона) і його дружини принцеси Августи Баварської. Отже, принцеса Жозефіна Лейхтенберзька по-батькові була онукою першої дружини Наполеона імператриці Жозефіни, а по матері – онукою першого баварського короля Максиміліана I. А ми вже свого часу прослідкували, що король Баварії Максиміліан I був

нащадком князя Василя-Костянтина Острозького у VIII коліні (див. наш матеріал у «Замковій горі» від 11 листопада 2017).

Отак, після смерті Оскара I Бернадота (1859 р.) і до наших днів королівський престол Швеції (а до 1905 р. і Норвегії) займають нащадки князів Острозьких, а саме:

Карл XV (король Швеції і Норвегії у 1859 – 1872 рр., старший син Оскара I, нащадок Василя-Костянтина Острозького в XI коліні);

Оскар II (король Швеції у 1872 – 1907 рр., король Норвегії у 1872 – 1905 рр., третій син Оскара I, нащадок Василя-Костянтина Острозького у XI коліні);

Густав V (король Швеції у 1907 – 1950 рр., старший син Оскара II, нащадок Василя-Костянтина Острозького в XII коліні);

Густав VI Адольф (король Швеції у 1950 – 1973 рр., старший син Густава V, нащадок Василя-Костянтина Острозького в XIII коліні);

Карл XVI Густав (король Швеції з 15 вересня 1973 р. і до сьогодні, внук Густава VI Адольфа, нащадок Василя-Костянтина Острозького в XV коліні);

Продовження на 9-й стор. >>>

Бернадоти – королі Швеції, нащадки князів Острозьких

Оскільки з 1980 р. у Швеції конституційно змінено порядок успадкування престолу на користь старшої дитини королівського подружжя, незалежно від її статі, сьогодні спадкоємицею трону є кронпринцеса Вікторія, герцогиня Вестерготландська – старша дочка короля Карла XVI Густава і нащадок князя Василя-Костянтина Острозького у XVI коліні, народжена 14 липня 1977 рр. До конституційних змін 1980 р.

кронпринцем і спадкоємцем шведського престолу був її молодший брат Карл Філіп, герцог Верmlandський, народжений 13 травня 1979 р.

На фото: Герб династії Бернадотів (верхній знімок праворуч); Карл XIV Юхан Бернадот (верхній знімок ліворуч); Карл XVI Густав (середній знімок); Вікторія, кронпринцеса, герцогиня Вестерготландська (нижній знімок).